OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
LsN Katri Kummoinen

3.9.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

DIREKTIIVIEHDOTUS ERÄIDEN KULUTTAJANSUOJADIREKTIIVIEN MUUTTAMISESTA EU:N KULUTTAJANSUOJASÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANON PAREMMAN VALVONNAN JA NYKYAIKAISTAMISEN OSALTA (U 26/2018 vp)

Oikeusministeriö toteaa OTT, kauppaoikeuden dosentti Klaus Viitasen lausunnon johdosta seuraavaa. Oikeusministeriö keskittyy vastineessaan lakivaliokunnan toimialan kannalta keskeisiin seuraamusmaksua koskeviin huomioihin asiantuntijalausunnossa.

Asiantuntijalausunnossa kiinnitetään huomiota muun muassa siihen, että ehdotuksen mukaan seuraamusmaksu olisi käytettävissä vain uudessa yhteistyöasetuksessa (2017/2394) tarkoitettuihin laajalle levinneisiin rikkomuksiin. Asiantuntijalausunnon mukaan ehdotusta tulisi muuttaa siten, että jäsenvaltiolla on velvollisuus ottaa seuraamusmaksu mahdolliseksi sanktioksi kaikissa direktiivien rikkomustapauksissa. Lisäksi asiantuntijalausunnon mukaan on erikoista se, että ehdotettu seuraamusmaksun enimmäismäärää koskeva sääntely markkinointidirektiivissä (2005/29/EY) on minimisääntelyä, vaikka markkinointidirektiivi on täysharmonisointidirektiivi. Lisäksi asiantuntijalausunnossa katsotaan seuraamusmaksun määrän osalta, että seuraamusmaksun ylärajaa ei sen ennaltaehkäisevää vaikutusta heikentämättä voida aina asettaa vastaamaan rikkomuksella saavutettua taloudellista hyötyä.

Asiantuntijalausunnossa esitetty ei anna aihetta muuttaa valtioneuvoston kantaa direktiiviehdotuksesta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen mukaan seuraamusmaksu olisi oltava käytössä paitsi laajalle levinneissä rikkomuksissa myös sellaisissa laajalle levinneissä rikkomuksissa, joilla on unionin laajuinen vaikutus. Subsidiariteettiperiaatteen näkökulmasta voidaan pitää perusteltuna sitä, että direktiiviehdotuksessa säädetään seuraamusmaksun enimmäismäärästä vain näissä rajat ylittävissä rikkomustapauksissa. Koska kuitenkin ehdotetut seuraamuksia koskevat säännökset ovat kaikkien neljän direktiivin osalta minimisäännöksiä – myös siis silloin, kun muutettava direktiivi on täysharmonisointidirektiivi, voi jäsenvaltio säätää seuraamusmaksuista laajemmin, ml. sellaisissa tapauksissa, joissa rikkomuksen vaikutukset ovat vain valtionsisäisiä. Lisäksi oikeusministeriö toteaa, että seuraamusmaksujen käyttöönotto on jo kansallisesti harkittavana kuluttajansuojasäädösten uudistaminen – työryhmässä, joka on aloittanut työnsä kesäkuussa ja jonka tehtävänä on muun muassa valmistella em. yhteistyöasetuksen soveltamiseksi tarvittavat säännökset sekä

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

muut kuluttajansuojalainsäädännön tehokkaan noudattamisen varmistamiseksi tarpeelliset uudistukset kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksiin (asettamispäätös VN/2586/2018). Työryhmän määräaika on 31.5.2019.

Seuraamusmaksun määrän osalta oikeusministeriö viittaa valtioneuvoston kannassa lausuttuun, jonka mukaan erityistä huomiota seuraamuksia koskevassa sääntelyssä tulee kiinnittää siihen, että kansallisesti on mahdollista säätää seuraamuksista perustuslain vaatimusten mukaisesti. Näiden vaatimusten mukaan seuraamussäännösten on oltava täsmällisiä ja tarkkarajaisia sekä suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Esimerkiksi rikkomuksen laatuun nähden selvästi ylimitoitetut sanktiot saattavat olla kyseenalaisia perustuslain näkökulmasta.